

БАЯНЗҮРХ ДҮҮРГИЙН СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

ХҮН АМЫН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ

УЛААНБААТАР ХОТ
2017 ОН

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үзүүлэлтүүд нь хүн амын насны бүтэц, боловсролын байдлаас шууд хамаардаг бөгөөд “Хөдөлмөр эрхлэлт, ажиллах хүчний статистикийн үзүүлэлтийг тооцох аргачлал”-ыг Үндэсний Статистикийн хорооны дарга, Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайдын хамтарсан тушаалаар 2009 онд шинэчлэн баталснаар хөдөлмөр эрхлэлт, ажиллах хүчний статистикийн үзүүлэлтийг “Ажиллах хүчний судалгааны”-ны үр дүнгээс тооцож байна.

“Статистикийн тухай” Монгол улсын хуулинд 2004 онд оруулсан нэмэлт өөрчлөлтөөр 2006 оноос эхлэн “Ажиллах хүчний судалгаа”-г улирлаар явуулж, үр дүнг нэгтгэн тархаадаг болсон. Ажиллах хүчний судалгаанд дүүргийн 28 хорооноос сонгогдсон өрхөөс мэдээллийг сар бүр цуглуулж, улирлаар нэгтгэж үр дүнг тархаадаг.

Шинэчлэн батлагдсан аргачлалын дагуу ажиллах хүчний судалгааны дүнгээр тооцож гаргаснаар 2016 онд эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам 132776 байгаагаас 125044 буюу 94.2 нь ажиллагчид, 7732 буюу 5.8 хувь нь ажилгүй иргэд байна.

Хүснэгт 1. Хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийн үзүүлэлт, 2010-2016 он

Үзүүлэлт	2010 он	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он
15 ба түүнээс дээш насны хүн амын тоо	198152	211455	215729	222973	228776	226067	239434
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын тоо	97701	89894	94258	110429	108790	118634	132776
• Ажиллагчдын тоо	91734	86492	87598	107637	103001	109583	125044
• Ажилгүй иргэдийн тоо	5967	3402	6660	2792	2499	6983	7732
• Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо	1164	5742	1446	2670	3290	2068	0
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын тоо	73649	70638	74897	95980	96472	97063	106658
Ажиллах хүчний оролцооны түвшин	49.3	42.5	43.7	49.5	46.1	51.6	55.5
Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин	93.9	96.2	92.9	97.5	94.7	92.4	94.2
Ажилгүйдлийн түвшин	6.1	3.8	7.1	2.5	2.3	5.9	5.8

Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амд ажиллагсад болон ажилгүйчүүд багтана. Хөдөлмөрийн насны хүн амд эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын эзлэх хувиар тодорхойлогддог ажиллах хүчний оролцооны түвшин нь 55.5байгаа бөгөөд өнгөрсөн оноос 3.9 пунктаар өссөн байна.

Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын хэдэн хувийг ажил эрхэлж байгааг харуулдаг хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин нь 94.2 хувь байгаа нь 2016 онд дүүргийн хэмжээнд хөдөлмөрийн насны 10 хүн тутмын ойролцоогоор 9 нь ямар нэгэн ажил эрхэлдэг хүмүүс үлдсэн хувь нь эдийн засгийн идэвхгүй, эсвэл ажилгүй хүмүүс байна.

Зураг 1. Хүн амын хөдөлмөр эрхлэлт

Ажиллагсад гэж цалин хөлс, орлого олох зорилгоор эдийн засгийн үйл ажиллагаанд оролцож, хөдөлмөр эрхлэлтийн аль нэг хэв шинжэд хамрагдаж буй иргэнийг хэлдэг бөгөөд сүүлийн 7 жилийн үзүүлэлтээс харахад 2010 оноос 2011 онд 5242 хүнээр буюу 5.7 хувиар буурсан байхад өнгөрсөн оны мөн үеэс 15461 хүнээр буюу 14.1 хувиар өссөн харагдаж байна.

Ажилгүйдлийн түвшин 5.8 байгаа нь эдийн засгийн идэвхтэй 100 хүн тутмын ойролцоогоор 6 нь ажилгүй байгааг харуулж байна.

Эдийн засгийн ачаалал нь эдийн засгийн идэвхтэй болон идэвхгүй хүн амаар илэрхийлэгддэг бөгөөд эдийн засгийн ачаалал 80.3 хувь байгаа нь өмнөх оноос 1.5 пунктаар буурсан байна. Энэ нь эдийн засгийн ачаалал буурч байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 2. Эдийн засгийн ачаалал, 2010-2016 он

Үзүүлэлт	2010 он	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	97701	89894	94258	110429	108790	118634	132776
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам	73649	70638	74897	95980	96472	97063	106658
Эдийн засгийн ачаалал*	75.4	78.6	79.5	86.9	88.7	81.8	80.3

*-эдийн засгийн идэвхгүй хүн амыг идэвхтэй хүн амд харьцуулана

Ажиллах хүчний идэвхийн ерөнхий коэффициент нь сүүлийн жилүүдэд ойролцоогоор 4 хүн тутмын 1 нь эдийн засгийн идэвхтэй хүн байна.

Хүснэгт 3. Ажиллах хүчний идэвхийн ерөнхий коэффициент, 2010-2016 он

Үзүүлэлт	2010 он	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он
Нийт хүн ам	265997	283289	294908	304323	308672	320852	327123
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	97701	89894	94258	110429	108790	118634	132776
Ажиллах хүчний идэвхийн ерөнхий коэффициент*	36.7	31.7	32.0	36.3	35.2	37.0	40.6

*-эдийн засгийн идэвхтэй хүн амыг нийт хүн амын тоонд харьцуулна

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны бүх төрлийн салбарт ажиллагчдын тоо 2016 онд нийслэлийн дүнгээр 465091 байгаа ба манай дүүрэг 125044 буюу 26.9 хувийг эзэлж байна. Цалин хөлс олох зорилгоор эдийн засгийн үйл ажиллагаанд сүүлийн 7 хоногт нэгээс дээш цагаар оролцсон бол ажиллагч гэж үзнэ.

Хүснэгт 4. Ажиллагчдын тоо, ажилгүй иргэд, эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын тоо, дүүрэг, хүйсээр, 2016 он

Дүүрэг	Ажиллагчид			Ажилгүй иргэд			Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам		
	Эр	Эм	Бүгд	Эр	Эм	Бүгд	Эр	Эм	Бүгд
Улаанбаатар	248 412	216 679	465 091	31 797	14 621	46 418	180 427	289 496	469 923
Хан-Уул	28 945	26 543	55 488	4 303	1 454	5 757	20 370	33 040	53 410
Багануур, Багахангай	4 782	4 458	9 240	306	34	340	6 461	8 319	14 780
Баянзүрх	68 453	56 591	125 044	4 979	2 753	7 732	37 535	69 123	106 658
Налайх	7 475	6 365	13 840	818	713	1 531	4 084	6 508	10 592
Баянгол	38 326	33 756	72 082	5 954	2 762	8 716	26 530	43 114	69 644
Сүхбаатар	21 994	18 536	40 530	3 058	1 101	4 159	18 208	29 492	47 700
Чингэлтэй	22 240	22 115	44 355	5 004	2 505	7 509	22 187	32 704	54 891
Сонгинохайрхан	56 197	48 315	104 512	7 375	3 299	10 674	45 052	67 196	112 248

Ажиллах хүчний судалгааны дүнгээр Улаанбаатар хотод нийтдээ 46418 хүн ажилгүй байгаа ба үүний хамгийн их нь Баянгол дүүрэгт 18.8 хувь буюу 8716 ажилгүй иргэн амьдарч байна. Ажилгүй иргэн гэдэг нь тухайн хугацаанд ажилгүй байсан, ажил хийхэд бэлэн, ажил идэвхтэй хайж байгаа хөдөлмөрийн насны, хөдөлмөрийн чадвартай иргэнийг хэлнэ.

Хүснэгт 5. Ажиллагчдын тоо, эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын тоо, насны бүлгээр 2016 он

Насны бүлэг	Ажиллагчид			Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам		
	Эр	Эм	Бүгд	Эр	Эм	Бүгд
Бүгд	68453	56591	125044	37535	69123	106658
15-19	169	-	169	9886	11159	21045
20-24	6502	4135	10637	5270	11712	16982
25-29	11373	8330	19703	2910	7874	10784
30-34	11594	9011	20605	2767	6695	9462
35-39	11291	9138	20429	2235	3435	5670
40-44	8574	7681	16255	1898	4262	6160
45-49	6571	8769	15340	1976	2423	4399
50-54	7454	6610	14064	2720	3752	6472
55-59	3403	2286	5689	1626	6975	8601
60-64	797	631	1428	3214	3150	6364
65-69	725	-	725	714	3046	3760
70 +	-	-	-	2319	4640	6959

Ажиллагсдыг насны бүлгээр нь ангилбал 8.6 хувь буюу 10806 нь 15-24 насны, 48.6 хувь буюу 60737 нь 25-39 насны, 36.5 хувь буюу 45659 нь 40-54 насны, 6.3 хувь буюу 7842 нь 55-аас дээш насны хүмүүс байна.

Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амыг насны бүлгээр ангилбал 35.7 хувь буюу 38027 нь 15-24 насны, 24.3 хувь буюу 25916 нь 25-39 насны, 16.0 хувь буюу 17031 нь 40-54 насны, үлдсэн 24.0 хувь буюу 25684 нь 55-аас дээш насны хүмүүс байна.

Хүснэгт 6. Ажиллагчдын тоо, эдийн үйл ажиллагааны салбараар 2016 он

Насны бүлэг	Ажиллагчид		
	Эр	Эм	Бүгд
Бүгд	68453	56591	125044
ХАА, ойн аж ахуйн, загас барилт, ан агнуур	3150	1673	4823
Уул уурхай, олборлолт	3636	380	4016
Боловсруулах үйлдвэрлэл	7510	5457	12967
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	696	185	881
Усан хангамж, бохир ус зайлуулах систем, хог, хаягдлын менежмент	-	732	732
Барилга	13021	2197	15218
Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээ	14993	15932	30925
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	6590	1892	8482
Зочид буудал, байр сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	1443	3055	4498
Мэдээлэл, холбоо	2780	1293	4073
Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	526	1522	2048
Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	196	-	196
Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	1127	1289	2416
Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	2499	1522	4021
Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын	6249	3536	9785
Боловсрол	1777	10624	12401
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	1314	3665	4979
Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	544	367	911
Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	-	1270	1270
Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа	196	-	196
Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	206	-	206

Нийт ажиллагсдын хамгийн их нь буюу 24.7 хувь нь бөөний болон жижиглэнгийн худалдааны салбарт, харин хамгийн бага нь буюу 0.1 хувь хүн хөлслөн ажиллуулах болон үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа явуулдаг салбарт тус тус ажиллаж байна.

Хүснэгт 7. Ажиллагчдын тоо, эдийн үйл ажиллагааны салбараар, насны бүлгээр 2016 он

Насны бүлэг	ХАА, ойн аж ахуйн, загас барилт, ан агнуур	Уул уурхай, олборлолт	Боловсруулах үйлдвэрлэл	Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	Усанх ангамж, бохир ус зайлуулах систем, хог, хаягдлын менежмент	Барилга	Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээ	Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	Зочид буудал, байр сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	Мэдээлэл, холбоо	Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын	Боловсрол	Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа	Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа
Бүгд	4823	4016	12967	881	732	15218	30925	8481	4498	4073	2048	196	2415	4021	9785	12402	4979	911	1270	196	206
15-19	-	-	169	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-24	-	550	1027	-	-	1490	2408	365	911	-	379	-	185	714	847	535	688	360	179	-	-
25-29	279	912	2570	-	-	2032	3843	1374	917	1671	564	196	364	356	1865	1859	735	-	166	-	-
30-34	279	558	2047	190	152	2744	5869	1089	513	1259	206	-	747	764	1731	1730	538	188	-	-	-
35-39	1011	767	1980	185	-	3659	5001	1283	193	187	-	-	-	905	1218	2491	990	363	196	-	-
40-44	338	502	2966	-	-	1601	4542	887	735	413	389	-	352	378	1777	1009	178	-	187	-	-
45-49	463	375	938	-	180	1142	4751	1892	706	188	357	-	364	337	787	1748	759	-	353	-	-
50-54	836	165	390	354	400	2175	2869	1050	524	355	-	-	180	373	1164	1934	892	-	-	196	206
55-59	502	188	368	152	-	374	1453	541	-	-	-	-	223	194	396	911	199	-	188	-	-
60-64	558	-	345	-	-	-	189	-	-	-	152	-	-	-	-	185	-	-	-	-	-
65-69	558	-	167	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Хүснэгт 8. Ажиллагчдын тоо, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хариуцлагын хэлбэр, насны бүлгээр 2016 он

Насны бүлэг	Компани	Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч	Төсөвт байгууллага	Улсын үйлдвэрийн газар	Төрийн бус байгууллага
Бүгд	69466	23503	23472	2899	1616
15-19	169	-	-	-	-
20-24	6915	1660	2063	-	-
25-29	13385	1763	3731	361	185
30-34	13153	3004	3668	349	152
35-39	11437	3904	3533	185	533
40-44	8380	5033	2517	172	152
45-49	7343	3405	2959	1171	-
50-54	6378	2820	3315	509	206
55-59	1643	1727	1502	152	388
60-64	496	189	185	-	-
65-69	167	-	-	-	-
70+	-	-	-	-	-

Дүүргийн нийт ажиллагчдыг ажиллаж буй аж ахуйн нэгж, байгууллагын хариуцлагын хэлбэрээр нь ангилбал 57.4 хувь буюу 69466 нь хязгаарлагдмал хариуцлагатай болон хувьцаат компани, 19.4 хувь буюу 23503 нь хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, 19.4 хувь буюу 23472 нь төрийн төсөвт байгууллага, 2.4 хувь буюу 2899 нь төрийн өмчит болон орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар, 1.4 хувь буюу 1616 нь төрийн бус байгууллагад тус тус ажиллаж байна.

Хүснэгт 9. Ажиллагчдын тоо, хөдөлмөр эрхлэлтийн статус, насны бүлгээр 2016 он

Насны бүлэг	Цалин хөлстэй ажиллагч	Ажил олгогч	Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч	Мал аж ахуй эрхлэгч	Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч
Бүгд	93574	4297	19655	4087	3431
15-19	169	-	-	-	-
20-24	9386	-	719	-	533
25-29	17475	206	1555	279	189
30-34	15967	971	3000	279	388
35-39	15464	1113	2837	836	179
40-44	10584	840	4353	-	477
45-49	10299	603	2830	463	1146
50-54	10256	174	2445	836	353
55-59	3461	223	1727	279	-
60-64	514	167	189	558	-
65-69	-	-	178	558	167
70+	-	-	166	-	-

Ажиллагчдыг хөдөлмөр эрхлэлтийн статусаар нь ангилбал 74.8 хувь буюу 93574 нь цалин хөлстэй ажиллагч, 3.4 хувь буюу 4297 нь ажил олгогч, 15.7 хувь буюу 19655 нь хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, 3.3 хувь буюу 4087 нь мал аж ахуйн эрхлэгч,

2.8 хувь буюу 3431 нь өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч байна.

Хүснэгт 10. Ажиллагчдын тоо, боловсролын түвшнээр, насны бүлгээр 2016 он

Насны бүлэг	Боловсролгүй	Бага	Суурь	Бүрэндунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд	Дипломын дээд болон бакалавр	Магистр	Доктор
Бүгд	169	1379	2994	17388	40357	6352	50795	4862	747
15-19	169	-	-	-	-	-	-	-	-
20-24	-	186	366	1997	2795	184	5110	-	-
25-29	-	184	1039	3507	3396	385	10832	360	-
30-34	-	-	279	2234	7164		10028	900	-
35-39	-	162	620	2988	6022	1078	8055	1296	206
40-44	-	345	521	2363	5969	161	5752	967	175
45-49	-	-	-	2383	6900	1452	4250	179	178
50-54	-	-	169	1430	5449	2748	3663	606	-
55-59	-	223	-	486	2028	344	2044	376	188
60-64	-	279	-	-	356	-	616	178	-
65-69	-	-	-	-	279	-	446	-	-
70+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2016 оны байдлаар дүүрэгт ажиллаж буй ажиллагчдыг боловсролын түвшнээр нь ангилбал 0.1 хувь буюу 169 нь боловсролгүй, 1.1 хувь буюу 1379 нь бага, 2.4 хувь буюу 2994 нь суурь, 13.9 хувь буюу 17388 нь бүрэн дунд, 32.3 хувь буюу 40357 нь техникийн болон мэргэжлийн, 5.1 хувь буюу 6352 нь тусгай мэргэжлийн дунд, 40.6 хувь буюу 50795 нь дипломын дээд болон бакалаврын боловсролтой, 3.9 хувь буюу 4862 нь магистрын боловсролтой бол үлдсэн 0.6 хувь буюу 747 нь докторын боловсролтой ажиллагчид байна.

Эдийн засгийн идэвхгүй хүн аманд суралцдаг, сурахаас явах гэж байгаа, тэтгэврийн, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг хасвал 41548 иргэн ямар нэг шалтгаанаар хөдөлмөр эрхлээгүй байна.

Хүснэгт 11. Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам, шалтгаанаар, насны бүлгээр 2016 он

Насны бүлэг	Гэрийн ажилтай	Суралцдаг	Сурахаар явах гэж байгаа	Тэтгэвэрт	Өндөр настан	Хөгжлийн бэрхшээлтэй	Ажил хийхийг хүсээгүй	Хүүхэд асарсан	Өвчтэй байсан	Хөдөлмөрийн нас хүрээгүй	Өвчтөн, өндөр настан асарсан	Бусад
Бүгд	9388	32065	925	23629	1998	6493	1675	19508	2728	170	1082	6997
15-19	-	20385	-	-	-	-	-	-	-	170	-	492
20-24	951	10242	193	-	-	386	186	3283	-	-	-	1742
25-29	1273	886	542	-	-	518	196	6068	602	-	-	699
30-34	878	357	190	-	-	906	185	5439	575	-	186	745
35-39	755	196	-	-	-	1584	-	2081	-	-	175	879
40-44	2348	-	-	-	-	714	-	1745	680	-	161	512
45-49	1679	-	-	405	-	526	-	550	346	-	-	893
50-54	934	-	-	2258	-	1321	912	170	178	-	184	514
55-59	569	-	-	6614	-	170	196	172	166	-	192	522
60-64	-	-	-	5280	532	368	-	-	-	-	184	-
65-69	-	-	-	3203	557	-	-	-	-	-	-	-
70+	-	-	-	5869	909	-	-	-	181	-	-	-

Хөдөлмөр эрхлээгүй дээрх 41548 иргэний 22.5 хувь буюу 9388 нь гэрийн ажилтай, 4.0 хувь буюу 1675 нь ажил хийхийг хүсээгүй, 47.0 хувь буюу 19508 нь хүүхэд асардаг, 9.2 хувь буюу 3802 нь өөрөө өвчтэй болон өвчтөн, өндөр настан асардаг, 17.3 хувь буюу 7175 нь хөдөлмөрийн нас хүрээгүй болон бусад шалтгаанаар хөдөлмөр эрхлээгүй байна.

Нэгтгэн боловсруулсан мэргэжилтэн:

Б.Эрхэмбаяр

Хянасан хэлтсийн дарга:

Э.Энхтунгалаг

Цахим хаяг: www.nso.mn

www.1212.mn

www.ubstat.mn

E-mail: bayanzurkh@nso.mn

Утас: 267349, 261728, 261019